

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יואב פרידמן

תובעת אנואר עיאדה ע"י ב"כ עוה"ד א. ירקוני ואח'

נגד

נתבעת אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ע"י ב"כ עוה"ד ש. פניני ואח'

פסק דין

1

2 התובעת, הנה סטודנטית למשפטים וכלכלה באוניברסיטת חיפה. הנתבעת הנה אגודת הסטודנטים
3 באוניברסיטת חיפה (להלן: "האגודה"). הסעד הנתבע הנו לפסול כהונתם של חברי המועצה
4 וההנהלה שנכנסו לתפקידם ללא קיום בחירות בחודש נובמבר 2022 או בסמוך לו, ולחייב האגודה
5 לקיים בחירות להנהלת מועצת האגודה לאלתר. יוער כי בחירות למועצת האגודה מתקיימות מדי
6 שנתיים.

7

8 עם הגשת כתב התביעה התבקש גם צו מניעה במעמד צד אחד שיחייב האגודה להימנע מביצוע כל
9 שינוי בזכויות האגודה או מהתחייבויות כספיות בשמה, לרבות התקשרות עם ספקים חיצוניים
10 (להלן: "הסעד הזמני").

11

12 האגודה הנתבעת הנה עמותה רשומה. במקור צורף גם רשם העמותות כנתבע נוסף בתיק. ביום
13 26.2.2023 ניתן פסק דין שמחק התביעה כנגד רשם העמותות, בבקשה מוסכמת שהוגשה.

14

15 תמצית הליכים בתיק –

16

17 1. בהחלטה מיום 25.12.2022 נקבע דיון במעמד הצדדים בסעד זמני שהתבקש.

18 2. ביום 3.1.2023 התקיים דיון בבקשה לסעד זמני. בדיון ניתן תוקף של החלטה להסכמה דיונית,
19 להקדים הדיון בתובענה העיקרית חלף מתן סעד זמני בתיק, בהתאם לתקנה 99 לתקנות סדר הדין
20 האזרחי תשע"ט-2018.

21 3. לאחר הגשת תצהירי ומוצגי הצדדים, ביום 12.3.2023, התקיים קדם משפט בתיק העיקרי,
22 והתיק נקבע לשמיעת ראיות ליום 27.4.2023. מטעם התובעת הוגשו תצהירה שלה ושל ארבעה
23 סטודנטים נוספים: מר יובל שליסל, גב' יעל שפירא, גב' אוריאן פרידמן ומר רועי מרדכי.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 מטעם האגודה נתנו תצהירים עו"ד גיא אלון יו"ר ועדת הביקורת באגודה, מר רם טורג'מן שכיהן
2 לאורך השנים בתפקידים שונים באגודה, ומר דניאל עמר שבמועד הרלבנטי כיהן כיו"ר ועדת
3 הבחירות של האגודה.
4 .4 ביום 25.4.2023 הוגשה בקשה לאישור הסדר דיוני במסגרתו הוסכם על ביטול דיון ההוכחות,
5 והכרעה במחלוקת על יסוד החומר בתיק וסיכומי הצדדים שיוגשו (להלן: "ההסכמה הדיונית").
6 הבקשה אושרה בהחלטה מאותו היום.
7 .5 משהוגשו סיכומי הצדדים יש להכריע במחלוקת שעל הפרק על יסוד הראיות בתיק.

8

9

טענות התובעת, והמצהירים מטעמה:

10

11 .6 באופן מסורתי היו הבחירות מתקיימות בתחילת חודש דצמבר, בחודש השני ללימודים. לא כך
12 נעשה בשנה זו, שנה"ל תשפ"ב, שהסמסטר הראשון שלה החל באוקטובר 2022. לא פורסם דבר
13 אודות קיום בחירות, לא הוצבה קלפי, והסטודנטים בקמפוס לרבות המצהירים (לבד מכמה
14 מקורבים) לא ידעו שניתן להגיש מועמדות למועצת האגודה. זאת מאחר והאגודה לא פרסמה את
15 קיום הבחירות, תקנון הבחירות, ספר הבוחרים, הזכות להגיש מועמדות (וממילא המועדים לעשות
16 כן – י.פ), מועדי פתיחת הקלפיות ונוהל הערעורים. כך נשללה זכותם של הסטודנטים להגיש
17 מועמדות במועד למועצת האגודה, או לבחור בנציג המקובל עליהם, היינו פגיעה כפולה בזכות
18 לבחור ולהיבחר.

19

20 .7 המצהירים העידו כי לא נתקלו בפרסום בדבר הבחירות, לבטח לא בפייסבוק או דוא"ל או באתר
21 האגודה, שהן הדרכים העיקריות בהן מתקשרת האגודה עם הסטודנטים, כולל הודעת בחירות.

22

23 המצהירה גב' שפירא קיימה שיחה שהקליטה, ואת תמלילה צירפה, עם אחד הנציגים החדשים
24 במועצה, בדרישה לקבל תשובות, תוך דרישה שיתפטר מן התפקיד אליו לשיטתה, לא נבחר כדיון.
25 מאותה שיחה הסיקה כי אותו חבר מועצה אינו מבין מה תפקידו כנציג. לשם חסכון במלל בהמשך,
26 אציין בקצרה שאיני מייחס חשיבות ראייתית ממשית לאותה שיחה, לצורך הכרעה. תהיינה
27 ההשגות אשר תהיינה בדבר תפקוד חבר מועצה ספציפי זה או אחר, או היקף הבנתו את מהות
28 תפקידו, אין הדבר מעלה או מוריד ביחס להצדקה למתן הסעד הנתבע.

29

30 על גרסת מצהירי האגודה אעמוד להלן בהמשך. בשלב זה חשוב להדגיש שמדובר בתביעה אישית,
31 של התובעת עצמה, הטוענת שהיא עצמה רצתה להגיש מועמדות, והדבר נמנע ממנה בהיעדר פרסום
32 כנדרש, בדבר המועד בו יש להגיש מועמדות. הדבר התגלה לה כאשר כבר חלף אותו מועד, וכבר
33 "נבחרו", באין בחירות, המועמדים שכן הגישו מועמדות, אשר מספרם בכל אזור בחירה תאם,
34 מעשה פלא, את מספר המושבים מאותו אזור.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

- 1 8. ביתר הרחבה: התובעת טוענת כי ביום 29.11.2022 במהלך פגישה במשרדי האגודה בעניין אחר
2 (הרקע אינו רלבנטי לצורך הכרעה), התברר לה להפתעתה, ובמקרה, כי חלף קיומן של בחירות
3 למוסדות האגודה, נבחרה הנהלה ומועצה חדשה לאגודה ללא שהתקיימו בחירות. לטענתה, נמסר
4 לה שבכל אזור בחירה התמודדו מספר מועמדים שתאם לכמות הנציגים באותו אזור, ולכן מונו
5 אותם מועמדים כנציגי הנהלה חדשים ללא שהתקיימו בחירות.
6
7 הערת הבהרה: אקדים ואציין כי מדובר במנגנון אפשרי לפי סעי' 40 לתקנון האגודה, שנועד
8 להתמודד עם מצב בו אין יותר מועמדים ממושבים באזורי הבחירה. עם זאת ברי כי יש לפרסם את
9 המועמדים להצגת מועמדות, על מנת ליידע חברי אגודה המעוניינים בכך, אימתי ועד מתי עליהם
10 להציב מועמדותם, וכיצד. בשים לב לטענות התובעת, המחלוקת הרלבנטית בתיק הנה כיצד יש
11 לפרסם הדבר, ובהתאמה, האם בוצע הפרסום המחויב.
12
13 התובעת אף חתמה על עצומה כנגד התנהלות זו, שפורסמה על ידי הסטודנט יובל שליסל (להלן:
14 "שליסל") שאף הגיש תצהיר מטעמה.
15
16 9. התובעת טוענת כי התנהלות זו הינה הפרה של הוראות הדין, של אמנת האתיקה של התאחדות
17 הסטודנטים הארצית, וכן של תקנון האגודה, ושל הנוהג שבהתאם לו פעלה האגודה לאורך השנים.
18
19 10. נטען, כי בניגוד לנוהג בעבר, לא פורסם דבר קיומן הצפוי של הבחירות הנדונות בשלל האמצעים
20 הדיגיטליים העומדים לרשות האגודה ומשמשים אותה תדירות (פייסבוק, דוא"ל, אינסטגרם, אתר
21 האגודה, מסרונים). הדבר גרם לכך שהסטודנטים לא ידעו בפועל על קיומן הצפוי של הבחירות, ועל
22 אפשרותם להגיש מועמדות באזורי הבחירה השונים.
23
24 לשיטת התובעת, אף אם פרסום בלוחות המודעות בקמפוס כן אפשרי על פי הוראות התקנון, העדר
25 פרסום בנוסף במדיה דיגיטלית, מהווה התנהלות בלתי תקינה של האגודה ועומד בניגוד לנוהג של
26 האגודה משנים קודמות, וכן בניגוד לנוהג הקיים ולהוראות התקנונים באגודות סטודנטים אחרות
27 בארץ (אקדים ואציין כי התובעת הוכיחה שאכן תקנון של אגודות סטודנטים אחרות מחייב פרסום
28 גם במדיה דיגיטלית של הליכי הבחירות המקדימים – י.פ.).
29
30 האגודה אף מפרסמת בפועל במדיה דיגיטלית פרסומים מסחריים כאלו או אחרים, ואף פעלה בעבר
31 לפרסם את דבר קיומן של בחירות לאגודה באופן זה. לחיזוק טענה זה הפנתה התובעת לעובדה כי
32 בתקנון האגודה אכן קיימים סעיפים ספציפיים המורים על פרסום גם באתר האינטרנט ובמדיה
33 הדיגיטלית (שאינם אמנם של הבחירות וההליכים המקדימים לבחירות, אולם נועד הדבר לחזק
34 הצורך הענייני בפרסום במדיה דיגיטלית ובמרחבת גם בעניינים אלה).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 התובעת הפנתה לפרסומי עבר בדבר קיום בחירות שביצעה האגודה במדיה הדיגיטלית, להוראות
2 אמנת האתיקה של התאחדות הסטודנטים הארצית, להוראות חוק זכויות הסטודנט תשס"ז-2007
3 (להלן: "חוק זכויות הסטודנט") ולהוראות השנתון הדיגיטלי של האוניברסיטה. עוד צוין כי לחברי
4 האגודה תפקיד משמעותי במוסדות האוניברסיטה, שכן הם משמשים בין היתר נציגים בסנאט, וכן
5 מנהלים את כספי חברי האגודה בסכומים גבוהים. עובדה זו מחזקת הצורך בקיום בחירות באופן
6 הגון, כאשר ניתנה לכלל חברי האגודה הזכות להתמודד בהן.

7

8 11. לשיטת התובעת יש לראות באגודה גוף דו-מהותי ולהחיל עליה אמות מידה בהתאם. וכאשר
9 בפועל פעלה האגודה בניגוד לנוהג הקיים שלה עצמה מן העבר, לעניין אופן פרסום דבר קיומן של
10 הבחירות ומועד להצגת המועמדות, יש לראות בכך מעין שינוי של כללי המשחק תוך כדי מערכת
11 הבחירות, וזאת בניגוד להלכה שנקבעה בבג"צ 7181/08 לוינטל נ' שר הפנים (10.11.2008). נטען,
12 כי כתוצאה מהתנהלות האגודה האמורה, בפועל לא ידעו חברי האגודה על קיומן של הבחירות ועל
13 המועד להגשת המועמדות, למעט המועמדים אשר הציגו מועמדות ונבחרו בסופו של דבר (ללא
14 קיומן של בחירות בפועל).

15

16 לטענת התובעת, ההסתברות הנמוכה עד מאוד למצב בו הוגשו מספר מועמדות זהה למספר
17 המושבים בכל אחד מ-23 אזורי הבחירה (כפי שארע בפועל), באופן שייתר את פתיחת הקלפיות
18 לחלוטין, מקשה על קבלת עמדת האגודה. הדבר מצביע על מהלך מתוכנן מראש, במטרה להימנע
19 מיידוע חברים החפצים להציג מועמדות באיזור הבחירה שלהם בדבר המועד לעשות כן, וכך להימנע
20 מקיום בחירות הוגנות למועצת האגודה.

21

22 12. עוד מלינה התובעת על כך שבניגוד להצהרות האגודה במהלך הדיונים בתיק דנן, לא הומצאו
23 לעיון הפרוטוקולים של ועדת הבחירות, והפרוטוקולים של מועצת האגודה אשר במסגרתם נבחרה
24 ועדת הבחירות. לא נחשפו שמות חברי ועדת הבחירות שמונתה, לא נחשפו הפרוטוקולים במסגרתם
25 נבחרה ההנהלה של האגודה, וכן נקבעו נהלי הבחירות הנדונות. לשיטת התובעת, האגודה נמנעה
26 במכוון מהצגת המסמכים האמורים שכן לא מן הנמנע כי כלל לא התקיימו הישיבות הנדונות ולא
27 התקבלו החלטות כדבעי כנטען. בנוסף, מציינת התובעת כי כעולה מהראיות שהציגה, חברי המועצה
28 "הנבחרים" כלל לא היו מודעים לתפקידם זה, וכי לא בכדי כמאה מחברי הסגל האקדמי חתמו על
29 מכתב אשר קורא לוודא שהבחירות לאגודה נעשו באופן הגון – מכתב האומר דרשני.

30

31

32

33

34

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

טענות מצהירי האגודה הנתבעת

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

13. מועד הבחירות, רשימת אזורי הבחירה ורשימות המועמדים פורסמו כולם על פי הקבוע בתקנון. זאת באמצעות מודעות בגודל A3 שנתלו על לוחות המודעות של האגודה בקמפוס כמקובל. לא נפל גסם בהליך הבחירות. מועד הבחירות פורסם כבר ביום 18.10.2022 בלוחות המודעות. אולם האגודה לא חולקת שספירת המועדים על פי התקנון החלה בפועל ביום הלימודים הראשון של שנת הלימודים ביום 23.10.2022. מועד הבחירות נקבע ליום 23.11.2022, בחודש השני של הסמסטר, וגם זאת בהתאם לתקנון.

ב-23.10.2022 (דהיינו ביום הראשון ללימודים) פורסמו אזורי הבחירה הזמניים וגם קול קורא להגשת מועמדות בבחירות. ביום 8.11.2022 פורסמה רשימת המועמדים הזמנית ולא הוגשו בהתייחס אליה ערעורים וביום 15.11.2022 פורסמה רשימת המועמדים שנבחרו בפועל (כאמור בלא בחירות, בהתאם לסעיף 40 לתקנון, לאור העובדה שכמות המועמדים שהציגו מועמדות בכל איזור בחירה חפפה כמות המושבים מאותו איזור במועצה). הכל בהתאם להוראות תקנון האגודה.

14. האגודה צרפה לתצהירה תמונות אחדות של פרסומים אלו, ומפנה לכך שהתובעת אף ביקשה וקיבלה לידיה את קבצי התמונות המקוריים לצורך בדיקת אמינותן, ושתיקתה בהקשר זה מלמדת על כך שאין בפיה טענות לעניין הפרסום שבוצע. התובעת בחרה שלא לחקור את המצהירים מטעם האגודה בהקשר זה. לוויתור זה משמעות ראייתית, אף בשים לב לכך שהנטל מונח לפתחה של התובעת.

האגודה מתכחשת לטענות התובעת, שהיה קיים נוהג של פרסום הבחירות במדיה הדיגיטלית. זאת למעט בתקופת הקורונה (בבחירות בשנת 2020) שבמהלכה הקמפוס לא היה פעיל והבחירות התקיימו גם הן בהצבעה מרחוק.

15. נטען כי התובעת לא מיצתה את הליכי הערעור הפנימיים הקבועים בתקנון האגודה, וכי התביעה הוגשה בשיהוי: בעוד התובעת חתמה על עצומה כנגד תוצאות הבחירות כבר ביום 15.11.2022 (בכתב ההגנה צוין התאריך 23.11.2023), התביעה הוגשה כ-40 יום לאחר מכן, מבלי שהתובעת מיצתה דרכי ערעור או פנייה אחרות כגון פנייה לאגודת הסטודנטים או הגשת ערעור בפני ועדת הבחירות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 נטען כי לא צורפו כלל המשיבים הרלוונטיים העלולים להיפגע כתוצאה מההליך (חברי המועצה
2 שאת כהונתם מבוקש להפסיק ולהורות על בחירות). טענה זו אדחה כבר עתה, והיא קבלה מענה
3 בסעיף 7 להחלטה מיום 6.2.2023 (שם צוין כי עניינם של חברי המועצה נמצא מיוצג על ידי האגודה
4 עצמה. אולם נקבע גם מנגנון יידוע, באמצעות ב"כ האגודה, שיאפשר לכל חבר מועצה המעוניין בכך
5 להודיע כי הוא מעוניין להצטרף אישית להליך כבעל דין נתבע. איש מהם לא נתן הודעה כאמור).

6
7 האגודה גם התייחסה לטענה כי לא הומצאו לעיון התובעת מסמכי אגודה שנדרשו (פרוטוקולים
8 והחלטות של האגודה ושל ועדת הבחירות). לדבריה, מעולם לא באה דרישה לקבלת מסמכים
9 מהאגודה, עובר להגשת התביעה או במסגרת ההליכים בתיק, ולא הובאו ראיות לקיומה של פנייה
10 כאמור. נטען, כי הסעד המבוקש (קיום בחירות בהקדם והקפאת פעילות האגודה בהנהלה הנוכחית)
11 – יביא לפגיעה קשה בהתנהלות האגודה ובציבור הסטודנטים באוניברסיטה, וכי התביעה נגועה
12 בחוסר תום לב והיא בבחינת שימוש לרעה בהליכי משפט. בשולי הדברים נטען כי "הרוח החיה"
13 מאחורי התביעה הוא למעשה יובל שליסל, חבר מועצת האגודה בעבר ויו"ר תא הפוליטי
14 באוניברסיטת חיפה. אדחה אף טענות אלה, כבר כעת. יש בעלת דין שהגישה התביעה – היא
15 התובעת. היא טוענת לפגיעה אישית, בזכותה שלה, לבחור ובעיקר להיבחר, למועצת האגודה. אם
16 יש גורמים אחרים המהווים "רוח חיה", רוח גבית או רוח אחרת, אין הדבר מעלה או מוריד ביחס
17 לטענות התובעת שבבסיס עילת התביעה.

18
19 הוראות התקנון המסדירות הבחירות -

20
21 16. הכללים המסדירים הבחירות לאגודה, לרבות ההליכים המקדימים לבחירות (שהם הרלבנטיים
22 לטענות התובעת בדבר הפגיעה בזכותה להיבחר ולבחור למועצת האגודה), מעוגנים בתקנון
23 העמותה, היא אגודת הסטודנטים הנתבעת. התקנון עודכן לאחרונה בחודש מרץ 2017. לא כל
24 הסעיפים רלבנטיים לצורך הכרעה בטענות התובעת, בשים לב לפגם הספציפי לו היא טוענת (אי
25 יידועה, באין פרסום מספיק, בדבר המועד והאופן בו יש להציג מועמדות למועצה, כנציגת אזור
26 הבחירה שלה). חרף זאת ארכזו להלן עיקרי ההוראות הנוגעות לבחירות (מספרי הסעיפים הם
27 מספריהם שבתקנון):

28
29 אופן הפרסום: אם אין הנחיה ספציפית בתקנון בדבר דרכי פרסום, חלה ההגדרה של "פרסום"
30 בסעי' 3.14 הקובעת דרך הפרסום הבאה: "בלוחות המודעות בקמפוס האוניברסיטה ו/או באתר
31 האינטרנט של האגודה, אלא אם נקבע אחרת בתקנון זה".

32
33 בחירות תיערכנה כל שתי שנות לימוד אקדמיות, בחודש השני של הסמסטר הראשון במועד שיקבע
34 על ידי מועצת האגודה (סעי' 14). כלומר מדובר על נובמבר או דצמבר של שנת הלימודים (אין חולק
35 כי שנה"ל האקדמית האחרונה הייתה שנת בחירות).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1
2 אזור בחירה: הבחירות למועצת האגודה תתקיימנה על בסיס אזורי בחירה. אזור בחירה יורכב
3 מחוג לימוד אחד או כמה חוגים (סעי' 3.1). סך המושבים הכולל במועצה לא יעלה על 40 מושבים.
4 כל אזור בחירה מקבל מס' מושבים כמס' הקולות באותו אזור מחולק במדד (כהגדרתו בסעי' 3.12),
5 עם הנחיה ביחס לחלק עודף של מושב (סעי' 24). למרות האמור – ועדת הבחירות מוסמכת לצרף כל
6 חוג שאין לו מספיק קולות הדרוש למושב אחד, לכל אזור בחירה אחר, לפי שיקול דעתה המוחלט
7 – ובלבד שהחלטתה תתועד בפרוטוקול (סעי' 26).
8

9 ועדת הבחירות, הרכבה ומועד בחירתה: לא יאוחר מ- 7 ימים לאחר תחילת סמסטר ראשון, תבחר
10 מועצת האגודה הקיימת ועדת בחירות ואת יו"ר ועדת הבחירות. ואם לא נבחרה הועדה במועד זה,
11 ימנה הועד המנהל של האגודה ועדת בחירות בכפוף להוראות התקנון, וימנה את יו"ר הועדה (סעי'
12 17). ועדת הבחירות תורכב מחמישה סטודנטים חברי אגודה שאינם חברי מועצה ואינם מועמדים
13 לבחירה. מבחינת חוגי הלימוד – נדרש שלפחות חבר אחד יהא מהפקולטה למדעי הרוח, חבר אחד
14 מהפקולטה למדעי החברה, וחבר אחד מהפקולטה למשפטים (סעי' 18).
15

16 ישיבה ראשונה של ועדת הבחירות: תוך 3 יום מיום בחירתה. על היו"ר לזמן החברים, ואם לא
17 זומנה הועדה, יזמן הועד המנהל באגודה את חברי הועדה, כך שהישיבה הראשונה שלה תקום
18 תוך 5 יום מעת בחירתה (סעי' 22).
19

20 יוצא מן האמור: יש לבחור ועדת בחירות ולקיים ישיבה ראשונה שלה לכל המאוחר בתוך 12 יום
21 מתחילת הסמסטר הראשון. תחת ההנחה שהבחירות מתקיימות כל שנתיים, ניתן (לכל היותר)
22 לפרש הנחיות אלה כמתייחסות, אם אין הוראה אחרת, לשנת בחירות בלבד.
23

24 מועד הפרסום של רשימת אזורי הבחירה הזמניים: תוך 14 יום ממועד פתיחת שנה"ל על ועדת
25 הבחירות לפרסם רשימת אזורי בחירה זמניים, ומס' הנציגים שיבחרו מכל אזור. אופן הפרסום
26 הספציפי לא מצוין בסעיף (שאינו חלה ברירת המחדל שזכרה, בדבר אופן הפרסום). כל בעל זכות
27 הצבעה יכול לערער על הרשימה בפני יו"ר הועדה, תוך 7 ימים מעת פרסומה. על הועדה לפרסם
28 הכרעותיה בערעורים אלה תוך 72 שעות מחלוף המועד להגשת הערעורים, ולפרסם "רשימת
29 המועמדים הסופית" (ראו סעי' 27-29).
30

31 בהערת אגב: למקרא הפרק כולו (פרק ה' העוסק באזורי הבחירה בתוך החלק הרביעי לתקנון
32 העוסק בבחירות למועצה), יכול שנפלה טעות סופר בנוסח התקנון וייתכן שסעיף 29 סיפא אמור
33 היה להתייחס לפרסום "אזורי הבחירה הסופיים" ולא "רשימת המועמדים הסופית", שכן לנושא
34 זה יוחדו סעיפים אחרים בתקנון (סעי' 39-34, ראו להלן) אך איני נדרש להכריע בשאלה זו.
35

36 המועד לפרסום רשימת הבוחרים: תוך 7 ימים מיישיבתה הראשונה (היינו למירב 19 ימים מעת
37 תחילת הסמ' הראשון) תפרסם ועדת הבחירות את רשימת בעלי זכות הבחירה בכל אזור, ותדאג
38 להציג הרשימה לעיון התלמידים, בצורה נאותה במקומות ובמועדים שתקבע הועדה. אם דורש זאת
39 מועמד מהועדה – תשלח לו הועדה עותק של רשימת הבוחרים הכולל שמות הבוחרים והחוג בו הם
40 לומדים. כל סטודנט רשאי לערער על רשימת הבוחרים תוך 7 ימים ממועד פרסום רשימת הבוחרים
41 (סעי' 33-30).
42

43 המועמדים, מוגש הגשת המועמדות ופרסום רשימת המועמדים: כל בעל זכות בחירה באזור מסוים
44 רשאי להגיש מועמדות באותו אזור בחירה. לא ניתן להגיש מועמדות ביותר מאזור בחירה אחד (סעי'
45 34). המועד להגשת המועמדות הינו תוך 14 ימים ממועד פרסום רשימת הבוחרים (סעי' 35). אופן
46 הגשת המועמדות הינו בהתאם לנהלים שתקבע ועדת הבחירות (יש להניח, באמצעות הוראות השעה
47 שהיא מפרסמת, אך הדבר לא מצוין מפורשות – סעי' 36). הועדה תפרסם רשימת מועמדים זמנית
48 בכל אזור בחירה בתוך 48 שעות מתום המועד להגשת המועמדות. ניתן לערער על הרשימות
49 הזמניות בכתב בתוך 7 ימים (סעי' 37-38).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 יוער: בהעדר הוראה אחרת באשר למועד ההכרעה בערעורים ניתן להניח כי חלה ההוראה השירותית
2 בסעי' 25.2 לפיה ההכרעה בערעורים תינתן תוך 3 ימים מהמועד האחרון להגשת הערעורים, ותוך 24
3 שעות ממועד ההכרעה תפורסם רשימת המועמדים הסופית (סעי' 39 בשילוב סעי' 25.3). בכל הנוגע
4 לאופן פרסום רשימת המועמדים הסופית מציין סעי' 39 מפורשות כי "...תפרסם ועדת הבחירות על
5 לוחות מודעות את רשימת המועמדים הסופית בכל אזור בחירה".
6

7 סמכויות הועדה: נוסף על סמכויות ספציפיות ככל שמוקנות לה בתקנון תהא הועדה מוסמכת
8 לקבוע את סדרי ונהלי הבחירות לפי התקנון, תהא בעלת הסמכות הדרושות למילוי תפקידים אלה
9 ואחראית לניהול תקין של הבחירות, כפי שמוגדר בתקנון, ותהא בעלת כל הסמכויות הדרושות לכך.
10 ועדת הבחירות תפרסם הוראות שעה בהן יפורטו נהלי וסדרי הבחירות ובהן היא תקבע ההנחיות
11 שלה לגבי אופן ניהול הבחירות. אין התייחסות מפורשת לאופן הפרסום של הוראות השעה
12 האמורות. המנן החוקי לשיבת הועדה הנו שני חברים ויו"ר. במקרה של שוויון קולות בהצבעה
13 תכריע הצבעת היו"ר. במקרה ופחת מס' החברים משלושה ימנה הועד המנהל באגודה חבר במקום
14 על חבר שכהונתו הופסקה (סעי' 19-21)

15
16 פרסום החלטות הועדה: יש לתעדן בפרוטוקול חתום על ידי היו"ר. יש לפרסמן בהתאם להוראות
17 התקנון (ראה הגדרת פרסום כאמור בסעי' 3.14).
18

19 ערעור על החלטות הועדה - יוגש בכתב. יש להגישו ליו"ר הועדה (לפי נהלי הגשה שתפרסם הועדה)
20 או למזכירות האגודה (שתטביע חותמת התקבל על הערעור ואישור בכתב למערער על מועד הגשתו).
21 באין הוראה אחרת בתקנון ברירת המחדל שהועדה תדון בתוך 3 יום בערעור, מעת הגשתו, ותכריע
22 בו (סעי' 25.2. הסעי' קובע גם אופן הביורור של הערעור). על הועדה לפרסם החלטה בכל ערעור בתוך
23 24 שעות מעת ההחלטה, אלא אם נקבע אחרת בתקנון. אין התייחסות מפורשת לאופן הפרסום
24 הנדרש.
25

26 פרסום מקדים של יום הבחירות ואופן הפרסום: 30 יום לפני מועד הבחירות. ועדת הבחירות היא
27 שצריכה לדאוג לפרסום (סעי' 16). אין התייחסות מפורשת לגבי אופן הפרסום הנדרש של יום
28 הבחירות שנקבע. יום הבחירות עצמו ייערך במהלך יום לימודים אחד בין השעות 08:00 ל-20:00,
29 כאשר קיימת אפשרות להצביע במהלך השבוע שקודם לבחירות בשל היעדרות עקב שירות צבאי,
30 וזאת בהתאם לנהלים שמפרסמת ועדת הבחירות (סעי' 15).
31

32 יוער: גם התובעת מודה שאין בתקנון הנחיה ספציפית בדבר אופן פרסום מועד יום הבחירות.
33 לפיכך, כאמור, כל אימת שאין הגדרה אחרת בתקנון תחול הגדרת "פרסום" שבסעי' 3.14. עם זאת
34 טענת התובעת הנה כאמור שאין די בפרסום בלוחות המודעות, ונדרש גם פרסום במדיה הדיגיטלית.
35

36 קביעת חברי מועצה ללא בחירות: סעי' 40 שכבר אוזכר, קובע כדלקמן:

37 "הוגשו באזור בחירה מספר מועמדים כמספר המושבים במועצה להם זכאי אותו אזור, או פחות
38 ממספר זה, תקבע ועדת הבחירות, לאחר תום המועד להגשת ערעורים על רשימת המועמדים, כי
39 אותם מועמדים יהיו חברי המועצה הבאה באותו אזור ללא בחירות ותפרסם את קביעה כאמור."
40

41
42 הסעיף אינו קובע מפורשות אופן פרסום הקביעה האמורה על ידי ועדת הבחירות. כלומר, בהינתן
43 שעומדים 7 ימים מיום פרסום רשימת המועמדים הזמנית להגיש ערעור בכתב על הרשימה, לאחר
44 תום מועד זה רשאית ועדת הבחירות לפרסם את רשימת המועמדים הסופית או לחילופין, בהתאם
45 לסעי' 40, לפרסם כי באזור בחירה מסוים או בכלל האזורים (לפי העניין) ימונו המועמדים שפורסמו
46 כחברי המועצה ללא קיום בחירות.
47
48

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 תלונה בפני ועדת הבחירות: סעי' 57 קובע כי "כל סטודנט יהיה רשאי להגיש תלונה בכתב ליו"ר
 2 ועדת הבחירות על מעשה ו/או מחדל שנעשה בניגוד להוראות פרק זה מצד כל סטודנט במהלך
 3 התקופה מיום הקמת וועדת הבחירות ועד תום מועד הבחירות". ועדת הבחירות תדון בתלונות לפי
 4 סעיף זה בתוך 48 שעות ממועד קבלתן. מקריאת מכלול ההוראות אניח כי הכוונה בסעיף הינה
 5 להוראות "חלק" זה, דהיינו החלק הרביעי העוסק בבחירות למועצה ולא להוראות פרק י"א בו מצוי
 6 הסעיף העוסק אך ורק בנושא תלונות בפני ועדת הבחירות. מכל מקום, יוער, כי קיים גם סעיף
 7 ספציפי העוסק בתלונות במהלך יום הבחירות עצמו, שאינו רלוונטי לענייננו (סעי' 58). עוד יוער, כי
 8 קיים פרק העוסק בועדת פיקוח אקדמית שמשמשת ערכאת ערעור עליונה על החלטות ועדת
 9 הבחירות. עם זאת, משתמע מהוראות הפרק העוסק בנושא (פרק י"ב בחלק הרביעי) ובייחוד
 10 מהוראות סעי' 61 וכן סעי' 65.4 ו-65.5, כי המדובר בערכאת ערעור על החלטות של ועדת הבחירות
 11 שניתנו במהלך יום הבחירות. מאחר ובמקרה הנדון בענייננו נטען כי כלל לא התקיים יום בחירות
 12 (בהתאם להוראות סעיף 40 לתקנון), ברי כי הוראות אלו אינן רלוונטיות לדיון.
 13

14 קיום בחירות חוזרות באזור בחירה מסוים - אפשרי בהינתן אחד משלושה תרחישים:
 15 מספר הקולות של מועמדים אחדים באזור בחירה מסוים היה שווה, ולאותו אזור בחירה מוקצים
 16 מספר מושבים שקטן ממספר המועמדים שקיבלו קולות שווים.
 17 ועדת הבחירות החליטה, באישור ועדת הפיקוח האקדמית, לפסול את הבחירות באזור בחירה
 18 מסוים.
 19 במקרה של התפטרות של חבר מועצה - ואז ייקבע מועד בחירות החוזרות על ידי הועד
 20 המנהל, שרשאי גם לא להורות על קיום בחירות חוזרות אם באותו אזור בחירה מכהנים נציגים
 21 נוספים (סעי' 79 על תתי סעיפיו). סעי' 80 עוסק במועד הבחירות החוזרות ונהליהן.
 22

דיון והכרעה

23
 24
 25 17. התובעת עותרת כאמור לביטול בחירתם של המועמדים שנבחרו למועצת האגודה חלף קיומן
 26 של בחירות (במובן של פתיחת קלפיות), וכן עותרת היא להורות לאגודה לקיים בחירות כנדרש.
 27 זאת, בשל פגמים שנפלו לשיטתה באופן פרסום מועד הבחירות הצפוי והמועד של הגשת המועמדות
 28 לבחירות. זה הפגם הנטען שיש לו רלבנטיות לטענה שנפגעה זכותה לבחור ולהיבחר.
 29

30 הבחירות הן בחירות למועצת האגודה, שהנה כאמור עמותה. אולם לא מדובר "רק" בעמותה אלא
 31 באגודת סטודנטים. אמנם לא בבחירות לרשויות המקומיות או לכנסת, אך בכל זאת בחירות בהן
 32 אמור להיקבע הרכבו של גוף שאמור לייצג אינטרסים של אלפי סטודנטים החברים בו. אכן - כוחו
 33 מוגבל, ואין להשוות להשפעה או לחשיבות על חיי הבוחר, הנודעת לבחירות לכנסת או לשלטון
 34 המקומי. ועדיין, נהירה אף כאן החשיבות של תקינות וטוהר הבחירות.
 35

36 לעניין נטלי ההוכחה בהקשר לסעד של ביטול בחירות, אין סיבה שיהא הבדל. להלן דברים שנקבעו
 37 בהקשר זה, במקרה בו נדונה תביעה שעניינה ביטול בחירות ברשות מקומית (ע"א 4071/16 יוסי
 38 בכר - ראש עיריית בת ים נ' אלי יריב (20.2.2017)).
 39
 40
 41

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 "כפי שציין בית המשפט המחוזי, הלכה היא כי על המבקש את ביטול הבחירות מוטל נטל מוגבר.
 2 נטל זה מצוי בטווח שבין הכלל בדבר מאזן הסתברויות הנהוג במשפט האזרחי לבין דרישת ההוכחה
 3 מעבר לכל ספק סביר הנהוגה במשפט הפלילי [ראו, למשל, רע"א 3055/05 רון פרומר נ' ג'קי סבג
 4 (21.8.2005), בפסקה 7 (להלן: עניין פרומר); בר"מ 1837/09 ניהאד משלב נ' עלי הזימה (18.3.2009),
 5 בפסקה 18 (להלן: עניין משלב)]. לשם הדיוק, הפסיקה שהובאה דורשת נטל מוגבר בעיקר תוך
 6 התייחסות לטענה של ביצוע עבירת שוחד. הטעם בדבר הוא שעסקינן בהוכחת עבירה פלילית. כידוע,
 7 הפסיקה דורשת נטל מוגבר על הטוען, במסגרת ההליך האזרחי, כי בוצעה עבירה פלילית. הנטל
 8 המיוחד ממוגז בין טיב ההליך (אזרחי) לבין טיב הטענה (עבירה פלילית). ואולם, גם אם – וכפי
 9 שנראה – הליקוי חייב להיות כזה שיורד לשורשו של העניין, מידת הפלילות הדבקה בו עשויה
 10 להשתנות ממקרה למקרה. אכן, סעיף 3(72) לחוק הבחירות, דרכו נכנסת פעולת השוחד כעילה
 11 לביטול בחירות, מתייחס למצב שבו 'קולות שניתנו בעד רשימת מועמדים מסוימת הושגו שלא
 12 כחוק'. האם כל ליקוי לפי סעיף זה (או לפי עילות הערעור האחרות בסעיף 72) שיורד לשורש העניין,
 13 פלילי הוא? ומה ההשלכות לעניין הנטל? [לעניין הנטל המוגבר המוטל על המבקש את ביטול
 14 הבחירות ראו גם, בין היתר, בר"מ 3235/09 מוראד עמאש נ' מנהל הבחירות למועצה המקומית
 15 גסר אלזרקא (1.3.2011), בפסקה 17 (להלן: עניין עמאש); 8617/13 ראמז ג'ראייסי נ' מנהל
 16 הבחירות בנצרת (7.1.2014), בפסקה 55 (להלן: עניין ג'ראייסי 1); ועניין משלב, בפסקה 18]."
 17

18 הדברים יפים, בשינויים המחויבים, גם לענייננו. הנטל להוכיח כי נפלו פגמים המחייבים את ביטול
 19 תוצאות הבחירות וחובה לקיים הליך בחירות מחודש – מוטל לפתחה של התובעת. ניתן להקל
 20 במידתו, בהשוואה להליך בו מוצפת טענה לפגם המקרין אשם פלילי, כאשר כאן עסקינן בטענה לאי
 21 תקינות הליכים הנוגעים לפרסום מועד הבחירות (כאמור הרלבנטי בהם לענייננו, בשים לב לטענות
 22 התובעת, הנו פרסום המועד שעד אליו יש להגיש מועמדות באזור הבחירה הרלבנטי, ואופן ההגשה).
 23 ואולם עדיין לא מדובר בנטל של "מה בכך", בשים לב להשפעות והמשמעויות של קביעה בדבר
 24 ביטול תוצאות הליכי הבחירות על האגודה, ועל ציבור הסטודנטים באוניברסיטה.
 25

26 18. אני נכון לקבל טענת התובעת שאין להתייחס לאגודה כאל עמותה רגילה שכל פועלה במשפט
 27 הפרטי, אלא כאל גוף דו מהותי (וראה תפקידיה שצוינו בסיכומי התובעת). אולם לא מדובר במילות
 28 קסם הגוזרות תוצאה. עדיין עסקינן בעמותה רשומה, ובהתאמה, עליה לפעול בהתאם להוראות
 29 תקנונה. תקנון העמותה הוא שקובע את "כללי המשחק" המחייבים בין העמותה לבין חבריה.
 30 לרבות במה שקשור להליכי הבחירות ולענייננו – ההליכים המקדימים.
 31

32 סעיף 9 לחוק העמותות תש"ס-1980 (להלן: "חוק העמותות") קובע: "לכל עמותה יהיה תקנון
 33 כמפורט בפרק זה; דין התקנון כדין חוזה בין העמותה לבין חבריה ובינם לבין עצמם".
 34

35 ראה לשם ההשוואה המקרה הנדון בע"א 9981/17 צוויקלר נ' בן נון (8.9.2019), שם נדחתה טענה
 36 לפיה יש לקבוע כי חברים בעמותה פרשו ממנה "על דרך ההתנהגות", שעה שהתקנון של העמותה
 37 (באותו מקרה, התקנון המצוי שבתוספת הראשונה לחוק העמותות), אינו כולל הוראות מפורשות
 38 לעניין זה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לא קיימת בתקנון בנוסחו הקיים חובת פרסום של מועדי ואופן הרישום של המועמדים לבחירות
2 דווקא במדיה הדיגיטלית. הגדרת המונח "פרסום" בתקנון מתייחסת לפרסום "בלוחות המודעות
3 בקמפוס האוניברסיטה ו/או באתר האינטרנט של האגודה, אלא אם נקבע אחרת בתקנון זה".
4 לפיכך, על פי התקנון, כל אימת שמטיל הוא חובת פרסום, ולא קובע הדרך, ניתן לפרסם באחת
5 משלוש דרכים: או בלוחות המודעות של האגודה בקמפוס, או באתר האגודה, או בשניהם במצטבר.
6 ברור שאין הדבר מונע בנוסף פרסומים נוספים כגון משלוחי דואר אלקטרוני, פרסומים בדף
7 הפייסבוק של האגודה, וכיוצ"ב. בנדון, כל המרבה הרי זה משובח. אולם כפי שיבואר בהמשך, יש
8 להבדיל בין הדין הרצוי למצוי. יתרה מכך, בסעיף 39 המתייחס לפרסום רשימות המועמדים
9 הסופיות אף נקבע מפורשות כי הפרסום יעשה על לוחות המודעות.
10
11 התובעת טענה בכתב התביעה כי האגודה נמנעה מקיום הליך בחירות תקין בכך שלא פרסמה את
12 קיום ההליך, את תקנון הבחירות, את ספר הבחורים, את הזכות להגיש מועמדות, את מועדי פתיחת
13 הקלפיות ואת נוהל הגשת הערעורים (סעיף 8 לכתב התביעה). עם זאת, בזיקה להוראות התקנון
14 הנוגעות לאופן הפרסום הנדרש טענה התובעת באופן מרוכך יותר, כי האגודה לא פרסמה את קיומו
15 של הליך הבחירות כמקובל וכנהוג מזה שנים אצל האגודה, במדיה הדיגיטלית.
16
17 20. אני קובע כי האגודה הוכיחה כי בוצע פרסום כנדרש בתקנונה בלוחות המודעות של האגודה
18 בקמפוס חיפה. התמונות מנציחות את המודעות התלויות בלוח המודעות. בנדון, יש משמעות (משני
19 העברים) להסדר הדיוני בדבר הגשת התצהירים בלא חקירות. על התובעת נטל השכנוע. עליה לטעון
20 באופן ברור לפגם שנפל, ומדוע מצדיק הוא הסעד המבוקש, שאינו מן הקלים, של ביטול בחירתם
21 של חברי מועצת האגודה, והנחיה לקיום בחירות. ואז עליה להוכיח כי אכן נפל אותו פגם.
22
23 התובעת לא נחקרה על תצהירה: אני מקבל גרסתה, שלא נסתרה, כי חפצה היא להגיש מועמדות
24 למועצת האגודה, לא היתה מודעת אישית למועד שעד אליו יש להגיש המועמדות, ולכן לא הגישה
25 אותה במועד ובכלל.
26
27 אולם אם לא היתה מודעת, הרי זה גם משום שלא ניגשה ובדקה מדי פעם עם תחילת שנה"ל,
28 בלוחות המודעות של האגודה. שכן האידך גיסא הנו שלא נסתרה אף גרסת מצהירי האגודה על
29 תליית מודעות "הקול הקורא" להגשת מועמדויות בלוחות המודעות, וכי מודעות אלה תלו שם כבר
30 מן היום הראשון לשנת הלימודים. אף לא נסתרה תוכן הפרסום. התמונות שצורפו לתיק המוצגים
31 מטעם האגודה תומכות בטענות האגודה בדבר מועדי הפרסום של מועד הבחירות, והרלבנטי אף
32 יותר לענייננו - פרסום מועדי ואופן הגשת המועמדות, ורשימת אזורי הבחירה הזמניים על גבי לוחות
33 המודעות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בהקשר זה הוגש תצהירו של מר רם טורגימן (להלן: "טורגימן") שחלק מהתמונות של הפרסומים
2 שבוצעו בלוחות המודעות צולמו על ידו, והוא מסר בתצהירו כי לבקשת יו"ר ועדת הבחירות הוא
3 סייע ליו"ר ועדת הבחירות במהלך חודש אוקטובר 2022 לתלות את המודעות שתמונותיהן צורפו
4 לתיק המוצגים של האגודה, כנספח 2.
5
- 6 עיון באותה מודעה של "קול קורא" מעלה שהיא נושאת תאריך היום הראשון לשנה"ל (23.10.2022)
7 – כאשר נטען כאמור שהמודעות נתלו קודם, אך התייחסו למועד של היום הראשון לסמסטר. מדובר
8 במודעה קצרה המנוסחת בלשון פשוטה, ומיידעת שכל סטודנט חבר אגודה רשאי להגיש מועמדותו
9 למועצת האגודה, עד 7.11.2022, בלשכת האגודה שמצוין מיקומה, בימים ראשון עד חמישי, בין
10 שעות 15:00 עד 16:00. וכי כל מועמד רשאי להגיש מועמדות לאזור בחירה אחד בלבד.
11
- 12 21. טענות התובעת נוגעות לפגיעה בזכות שאין חולק על חשיבותה, זכותה לבחור, ובעיקר להיבחר.
13 הטענות שיש להן רלבנטיות לפגיעה הנטענת נוגעות אפוא לסוגיית פרסום ההליכים המקדימים של
14 הבחירות, ובכלל זה פרסום מועד הבחירות, פרסום אזורי הבחירה, המועדים והאופן להגשת
15 המועמדות. על פי התקנון עומדים לרשות חברי האגודה 14 ימים לצורך הגשת המועמדות, והתובעת
16 טוענת כי נמנעה ממנה האפשרות להגיש מועמדות בשל שהאגודה לא פרסמה כנדרש את המועדים
17 הרלוונטיים, ורק ביום 29.11.2022 התברר לה במקרה כי נבחרו נציגים והתחלפה הנהלת האגודה,
18 ללא קיומן של בחירות.
19
- 20 אני מקבל כאמור טענתה של התובעת, שלא נסתרה, שלא היתה מודעת לאפשרות להציג מועמדות
21 במועד הרלוונטי, ולכן לא הצגה מועמדות. טענה זו אף נתמכה בתצהירים של מספר סטודנטים
22 נוספים, שבהם נטען כי גם הם לא ידעו על המועדים ולא ראו כל פרסום על כך במדיה הדיגיטלית.
23 גם טענות המצהירים האחרים בדבר אי ידיעה, מקובלות עלי. ברמת הקביעה העובדתית היה מקום
24 לקבל את טענת התובעת, שלא נחקרה, אף ללא תצהירים אלו.
25
- 26 22. אלא שאי ידיעתה הסובייקטיבית של התובעת על המועד להגשת מועמדות אינה אמורה
27 (בבדידותה) לזכותה בסעד הנתבע על ידה. זו רק ראשית הדרך.
28
- 29 שאלה רלבנטית נוספת שצריך שהתובעת תמחיש שנענית בחיוב, הנה כלום הייתה חובה בדין לבצע
30 פרסומים נוספים מעבר לדרך הפרסום הקבועה בתקנון. תכלית הפרסום ברורה, והנה יידוע חברי
31 אגודה המעוניינים להציג מועמדות, מבעוד מועד, על המועד והאופן שבו עליהם לעשות כן.
32
33

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 23. סיכום ביניים: בוצעו פרסומים בלוחות המודעות של האגודה האוניברסיטה (גם של מועדי
2 הגשת המועמדות) ואופן פרסום זה עונה על הוראות התקנון (ראו כאמור התמונות שבתיק
3 המוצגים של האגודה, שהתובעת לא חלקה על אמירות). שאלה נפרדת היא האם יש לקבל טענת
4 התובעת – כי הגם שבוצע פרסום בלוחות המודעות כאמור, היתה מוטלת על האגודה חובה חוקית
5 לפעול לביצוע הפרסום של מועדי ואופן הצגת המועמדות גם באמצעים נוספים במדיה הדיגיטלית.

6
7 הבחירות הכלליות לאגודה הנן מדי שנתיים. יטען הטוען כי ממי שטוענת שהתמודדות בבחירות
8 הייתה מהותית עבודה, ניתן היה לצפות שתעקוב מעט יותר בקפדנות אחרי הפרסומים בלוחות
9 המודעות של האגודה בקמפוס עצמו, עם תחילת שנה"ל האקדמית. עם זאת לא מדובר בעניין של
10 אשם: ככל שצודקת התובעת שיש מקור בדין המחייב האגודה לפרסם במדיה הדיגיטלית והדבר
11 לא בוצע, הנחת העבודה צריך שתהא שאכן נפל פגם בהליך הבחירות, שגרם לאותה אי ידיעה
12 סובייקטיבית של התובעת (שהרי תמיד ניתן לטעון כללית שאין וודאות שגם לו מולאה החובה
13 שהופרה, ככל שיש כזו ואכן הופרה, אין וודאות שהדברים היו מגיעים לידיעת התובעת. בטענה כזו
14 לא סגי, ולא נדרשת וודאות כזו ביחס לתרחיש "אלמלא", אם וככל שקיימת אכן חובה שהופרה,
15 לפרסם גם במדיה הדיגיטלית. שאחרת אין משמעות להפרת החובה). מאידך, אם אין ממחישים
16 מקור בדין מכוחו חייבת האגודה לפרסם מעבר לאופני הפרסום הקבועים בתקנונה – דין התביעה
17 לדחייה.

18
19 התובעת הפנתה לשני מקורות אפשריים עליהם סמכה יתבה: נוהג, והקביעות באמנת האתיקה של
20 התאחדות הסטודנטים הארצית ובתקנוני אגודות סטודנטים אחרות. אפתח בבחינת הטענה
21 הנסמכת על נוהג.

22
23 הקיימת לאגודה חובת פרסום של הליכי בחירות המקדימים, מעבר לפרסום המחויב בתקנון, מכוח
24 נוהג?

25
26 24. בהתייחס למשמעות הוראות התקנון (שם אמנם בהקשר של אגודה שיתופית, ולא עמותה
27 רשומה), והשלכות של נוהג נטען החורג מהוראות התקנון, לרבות בחינתו והוכחת תוקפו, ראיתי
28 להביא דברים שנאמרו בע"א 1773/06 אלף נ' קיבוץ איילת השחר (19.12.2010), כדלקמן (יובאו
29 עיקרי הדברים בלבד, היפים לעמדתי, גם לענייננו. ההדגשות אינן במקור):

30
31 "46. השאלה האם נוהג שהתפתח באגודה שיתופית שהביא לשינויים מהותיים באורחות-החיים
32 של חברי האגודה עשוי לגבור על הוראות תקנונה היא סוגיה מורכבת, אשר נדונה בפסיקה
33 בהזדמנויות שונות (לעיון ודיון כללי ראו: גד טדסקי "המנהג במשפטנו הנוהג והעתיד" משפטים ה
34 9 (תשל"ד), ובעמ' 48 בפרט; אוטולנגי, בעמ' 249-241, 328; נועם, בעמ' 371-361).

35

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

...
47. המסקנות מכך הן, כי, מצד אחד, לא ניתן לשלול באופן גורף את כוחה ונפקותה של כל פעולה או התנהגות שנעשו שלא בהתאם לכללים הכתובים, ולעתים אין מנוס מהענקת הכרה מסוימת גם לתהליכים שונים, פרי מציאות-החיים, שהתרחשו שלא בהתאם לכללים הקבועים בדין או בהסכם מחייב. אכן:

' אין להתעלם ממציאות חיינו: לא תמיד הדברים מתבצעים "לפי הספר", ולעתים אין מנוס מלהכיר בהתנהגות, שיש בה כדי לשנות את הסדר המוכתב על-ידי הספר. יש להכיר בכך, שגם מערכת המשפט מייחסת חשיבות להתנהגות, הן בצד הפרטני, כמו מניעת צד מלטעון טענה מסוימת שהינה לטובתו והן – בצד הכללי, כמו התאמת חוקים למציאות, שהשתנתה בכוח התנהגות בלבד ' (אוטולנגי, בעמ' 241).

מנגד, ככל שיש מקום לתן תוקף משפטי להתנהגות הסוטה מהוראות מפורשות הקבועות בתקנון, הרי שהדבר צריך להיעשות במקרים חריגים ויוצאי-דופן, ולהיתחם בקווי-גבול ברורים. גם אם ניתן לקבל את ההנחה לפיה, בנסיבות מסוימות, נוהג שהשתרש באגודה, אשר אינו עולה בקנה אחד עם הוראות התקנון, עשוי לקבל מעמד מחייב, הרי כדי שכך יקרה, נדרש נוהג שהתגבש במשך תקופה ארוכה ורצופה; נדרשת הוכחה ברורה וחד-משמעית לכך שכל החברים ידעו ויודעים עליו, פועלים על-פיו, ונכונים לפעול על-פיו גם בעתיד כתחליף להוראה הכתובה; מדובר בנטל כבד, שיש לבססו על ראיות מוצקות, והוא מוטל, מטבע הדברים, על הטוען לו. כפי שנאמר: ' אי-אפשר לעשות את תקנות האגודה פלסטר על-ידי כך שנוהגים בניגוד להן במשך מספר שנים, ואחרי-זה לחייב חבר העומד על קיום התקנות ככתבן וכלשונון שיקבל על עצמו דין "מנהג" נפסד זה ' (ע"א 246/58 אגודה הדדית להספקת מים בכפר-נחמן בע"מ נ' בוכלצב, פ"ד יג(3) 1672, 1673 (1959)).

25. ראשית דבר, יש להידרש אפוא לשאלה כלום הוכח כדבעי, **עובדתית**, קיומו של נוהג מצד האגודה, שקנה לו שבת ואחיזה, לפיו מפרסמת היא הליכי הבחירות המקדימים את הבחירות הכלליות למועצת האגודה, במדיה הדיגיטלית. לענייננו רלבנטי כאמור פרסום אופן הצגת המועמדות, והמועדים העומדים לרשות המועוניין להגיש מועמדותו באזור הבחירה.

26. התובעת טוענת כי במשך שנים נהגה האגודה לפרסם את ההודעות הנוגעות למועדי הבחירות גם במדיה הדיגיטלית. היא צירפה למוצגיה אינדיקציות לכך שבשנים קודמות בוצעו פרסומים במדיה הדיגיטלית באמצעות דף הפייסבוק של האגודה, אשר כלל הפניות באמצעות קישור או במלל לאתר האגודה ולפרסומים שהופיעו בו מטעם ועדת הבחירות. להלן אתייחס לתוכן הפרסומים, אולם קודם אדחה טענה נוספת של האגודה: בסיכומיה טענה האגודה כי ראיות אלו הוגשו ללא תצהיר תומך ועל כך היה מקום להוציאן מהתיק. התנגדות זו חותרת תחת ההסכמה הדיונית. מכל מקום, המקום להציפה היה בשלב הקדם המסכם לאחר הגשת התצהירים והמוצגים. התנגדויות מעין אלה אין להציף בדיעבד בשלב הסיכומים, אלא בשלב הקדם, ולכל המאוחר עד ובמהלך לקדם המסכם שנועד לבחון בשלות התיק, לאחר הגשת הראיות. אני דוחה הטענה. למעלה מן הצורך אעיר כי לו התקבלה - הרי שמעיון בתיק המוצגים של האגודה עולה כי צורפו אליה צילומים שנטען כי צולמו על ידי יו"ר ועדת הבחירות במועדים הרלוונטיים, מר דניאל עמר (להלן: "עמר") וסומנו כנספח 3 לתיק המוצגים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 אולם לא מצאתי בתצהירו של עמר התייחסות או הפנייה לאותם צילומים (כאשר תצהירו של
2 טורג'מן מפנה לצילומים שנטען כי צולמו על ידו ומהווים את נספח 2 לתיק המוצגים בלבד). אין
3 להיזקק לטענות פורמאליות שעניינן בקבילות מוצג. כך – ביחס לתיקי המוצגים משני העברים.

4
5 להלן אפרט אפוא הראיות שהוצגו בנדון על ידי התובעת:

6
7 נספח 4 – פרסום בעמוד הפייסבוק של האגודה, מיום 26.11.2013, לגבי יום בחירות לחוגים
8 ספציפיים (בחירות משניות) שיתקיים למחרת, דהיינו ביום 27.11.2013. בפרסום יש הפנייה של
9 הקורא לאתר האינטרנט של האגודה לצורך קבלת מידע נוסף, וציון העובדה כי תתקיים הופעת
10 תרבות ויחולק ממתק ביציאה מהקלפי.

11 נספח 5 – כולל שני פרסומים נפרדים. הראשון, פרסום בפייסבוק מיום 5.12.2014 לגבי כך שבמהלך
12 השבוע העוקב למועד הפרסום יתקיים שבוע בחירות לנציגי החוגים באגודה. הפרסום כולל מודעה
13 וקישור וכן הפנייה כתובה לאתר האגודה לצורך קבלת מלוא הפרטים. כמו כן מצוין במודעה כי
14 תתקיים הגרלה של כרטיס טיסה בין המצביעים ויחולק ממתק ביציאה מהקלפי. הפרסום השני,
15 מיום 7.12.2014, מפנה לכך שהבחירות יתקיימו ביום רביעי באותו השבוע של הפרסום. גם כאן
16 ישנה הפנייה כתובה לאתר האגודה לצורך קבלת מלוא הפרטים והוראות השעה שפרסמה ועדת
17 הבחירות. כמו כן יש התייחסות להגרלה ולחלוקת הממתק למצביעים, וכן ציון העובדה כי תתקיים
18 הופעה מיוחדת במועד הבחירות.

19 נספח 6 – פרסום בפייסבוק מיום 8.11.2015, שבו מצוין כי ביום 9.12.2015 צפויות להתקיים בחירות
20 משניות לנציגי חוגים באגודה בשל נציגים שהתפטרו או סיימו את תפקידם. לפרסום זה צורפו
21 הוראות השעה שפרסמה ועדת הבחירות הכוללות את רשימת החוגים שבהם צפויות להתקיים
22 בחירות, והמועדים להגשת מועמדות לבחירות. כן צוין בגוף הפרסום כי את המועמדות ניתן
23 להגיש במשרדי האגודה בחדר מסוים בשעות הקבלה של ועדת הבחירות.

24 נספח 7 – פרסום בפייסבוק מיום 6.12.2015 הכולל שתי הוראות שעה מיום 1.12.2015 בהתייחס
25 לתוצאות הבחירות האוטומטיות לנציגי חלק מהחוגים (מבלי שהתקיימו בחירות בפועל), ומועד
26 הגשת הערעורים על התוצאות, וכן רשימת המועמדים הסופיים באזור בחירה נוסף תוך ציון מועד
27 הבחירות ב-9.12.2015. כלומר, פרסום זה משלים את הפרסום המופיע בנספח 6 שכן הוא עוסק
28 באותו מועד בחירות, כאשר ביחס לחלק מאזורי הבחירה נבחרו מועמדים ללא בחירות בשל העובדה
29 שהיו מועמדים ככמות המושבים הרלוונטית לאותם אזורים, וביחס לחלק אחר התקיימו בחירות
30 בפועל, והפרסום מתייחס ליום קיום אותן בחירות.

31 נספח 8 – פרסום בפייסבוק מיום 10.12.2017 הכולל קישור אליו צורף העתק הוראת שעה בדבר
32 האפשרות להגיש מועמדות לנציגי חוגים בחלק מהחוגים (2 אזורים בחירה), בציון המועד האחרון
33 להגשת המועמדות, התנאים להגשה והמסמכים והפרטים שיש לצרף לצורך הגשת המועמדות.
34 בהוראת השעה עצמה לא נקוב תאריך.

35 נספח 9 – פרסום בפייסבוק מיום 1.12.2019 בדבר מועד יום בחירות שנקבע ליום 4.12.2019 ביחס
36 ל-3 אזורים הבחירה, תוך ציון מיקום הקלפיות בקמפוס.

37 נספח 10 – פרסום בפייסבוק מיום 13.10.2020 (השנה בה נולד משבר הקורונה) של קול קורא להגשת
38 מועמדות לתפקיד של חבר או יו"ר ועדת הבחירות.

39 נספחים 11-13 – פרסומים מאתר האגודה וכן מדף הפייסבוק, ביחס לבחירות שהתקיימו בשנת
40 2020 (אזכיר כי בהתייחס לבחירות בשנת 2020, אין מחלוקת ממשית בין הצדדים כי בשל מגבלות
41 הקורונה בוצעו הפרסומים השונים, במדיה דיגיטלית ואף הבחירות עצמן התקיימו במדיה
42 דיגיטלית).

43
44 29. אני שב ומזכיר כי מדובר בהליך אזרחי ותביעה אישית של התובעת. בלי קשר לשאלה כמה

45 סטודנטים תומכים בקבלתה או מתנגדים לה. בתביעה זו נבחנת השאלה כלום נפגעה זכותה של

46 מגישת התביעה אישית – היא התובעת - לבחור ולהיבחר.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 זו טענתה העובדתית – שהחמיצה המועד להגשת מועמדות באין ידיעה על אותו מועד, ועל האופן
2 בו יש להגישה, בשל היעדר פרסום מחויב. הפגם הרלבנטי, ככל שקיים הוא, חייב שיתייחס לטענת
3 אי הידיעה שלה, בדבר האופן והמועד שבו עליה להציג מועמדות ביחס לאזור הבחירה שלה
4 (משפטים). ככל שחפצו סטודנטים אחרים מאזורי בחירה נוספים, או אף מאותו אזור בחירה,
5 להצטרף כתובעים נוספים לתובענה בטענות לפגמים זהים או נוספים – לא הייתה מניעה שיעשו כן.
6 אולם בית המשפט אינו מהווה ועדת בדיקה לבדיקת טוהר או תקינות כלל הליכי הבחירות, אלא
7 יכול הוא להתייחס אך לפגמים ספציפיים להם טוען העותר או התובע הספציפי, המבססים עילת
8 התביעה שלו עצמו, ככל שהוכחו. הפרסום הרלבנטי לעניינו, במה שנוגע לטענות התובעת, הנו של
9 הליכי הבחירות המקדימים הבאים: המועד שעד אליו יש להציג מועמדות, כיצד והיכן, ואימתי
10 בוצע הפרסום. פחות פרסומים הנוגעים ליום הבחירות עצמו (כאשר לא נפתחו כלל קלפיות, לפי סעי'
11 40 לתקנון, לאור חפיפת כמות המועמדים את כמות המושבים באזורי הבחירה).

12
13 30. לאור הראיות שהוצגו יש קושי לקבל את טענת האגודה לפיה פרסום במדיה דיגיטלית בוצע רק
14 בבחירות שהתקיימו בתקופת משבר הקורונה במהלך שנת 2020. הראיות שהוצגו מעידות על כך
15 שבוצעו בעבר פרסומים בדף הפייסבוק של האגודה, אשר כלל כאמור ברוב המקרים קישור או
16 הפנייה מילולית לאתר האגודה ולפרסומים של ועדת הבחירות שפורסמו בו. ועדיין עולה השאלה
17 למה בדיוק מתייחסים פרסומים אלה. וביתר דיוק, כלום עלו הם למדרגה של נוהג, לפרסם הליכי
18 הבחירות המקדימים הבחירות הכלליות למועצת האגודה.

19
20 האגודה מעלה בהתייחס לראיות אלו שתי טענות: האחת, שברוב המקרים מדובר בפרסומים של
21 יום הבחירות עצמו ולא של ההליכים המקדימים לבחירות, והשנייה – כי גם כאשר בוצע פרסום של
22 הליכים מקדימים היה זה בבחירות "משניות" לחוגים בודדים (עקב התפנות מקומו של נציג בשל
23 התפטרות או סיום התפקיד). נימוקים אלו מבדילים לשיטת האגודה בין המקרים שהובאו באותן
24 ראיות שנסקרו לבין הבחירות הנדונות, ויש בהם כדי לשלול טענות התובעת בדבר קיומו של נוהג
25 בכלל, ונוהג מחייב בפרט, במה שקשור לאופן פרסום ההליכים המקדימים.

26
27 31. ואכן יש הבדל בין פרסומים ביחס ליום הבחירות עצמו, לבין פרסום ההליכים המקדימים
28 לבחירות (בפרט בדבר מועדי ואופן הצגת המועמדות). זאת, בין היתר, לאור העובדה כי יום
29 הבחירות עצמו מלווה על פי הפרסומים עצמם בפעילויות נוספות שנועדו לעודד השתתפות פעילה
30 מצד הסטודנטים בעלי זכות הבחירה – ובכלל זה הגרלה, הופעה מיוחדת שמתקיימת (כפי שעולה
31 מחלק מהפרסומים) וחלוקת ממתק ביציאה מהקלפי. דומה כי הוכח קיומו של נוהג של פרסום
32 דיגיטלי בהתייחס ליום הבחירות עצמו, שניכר כי נועד לעודד מימוש הזכות לבחור. ניתן לתהות
33 מדוע לשיטת האגודה אין הצדקה לטרוח ולבצע פרסום דיגיטלי מקביל, שנועד לעודד גם את הזכות
34 להיבחר (ועל כך בהמשך). מימוש של הזכות להיבחר כרוך הרי בטבורו בהצגת מועמדות במועד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

32. מאידך, שאלת קיומו של נוהג או מנהג הנה כאמור קודם כל שאלה עובדתית. אם הוכח קיומו
רק אז עולה שאלת נפקותו המשפטית. ולא הוכח קיום נוהג של האגודה לפרסם הליכי הבחירות
המקדימים, במדיה דיגיטלית. בעניין זה אין התובעת יכולה להיבנות מן הפרסומים בשנת הקורונה.
מקרה אחד או אפילו שניים של פרסום (ודאי על רקע הסגרים וההגבלות באותה תקופה) אינם
מגבשים נוהג וודאי שלא "מנהג חוקתי" (ראה לעיל). בראיות התובעת קיימים שני פרסומים ביחס
להליכים המקדימים של הבחירות, בשנת 2015 ובשנת 2017. בשני המקרים מדובר על בחירות
משניות (כלומר, בחירות חוזרות בחלק מאזורי הבחירה בלבד, בשל התפנות מקום של נציג שסיים
תפקידו). ולא הבחירות הכלליות. אף לו דובר בבחירות הכלליות, ואף לו היה מדובר בפרסום
ההליכים המקדמיים לבחירות, בשני מקרים אין די כדי לגבש נוהג, ודאי לא נוהג מחייב. שני
פרסומים בשתי שנים, בדף הפייסבוק של האגודה, ועוד ביחס לבחירות חוזרות בחלק מהחוגים
אינם יכולים להיחשב כהוכחה מספקת לקיומו של נוהג לפרסם במדיה דיגיטלית (רשתות חברתיות
או במרשתת או במיילים או במסרונים) את המועדים להגשת מועמדות ואופן ההגשה (זה כאמור
המחדל הרלבנטי לענייננו, בשים לב לטענות התובעת לפגיעה בזכותה להיבחר ולבחור). לא הוצגו
ראיות שהאגודה פרסמה "פרסומים דיגיטליים" נוספים של הליכי בחירות מקדימים בשנים
קודמות (כגון פרסום בעמוד אינסטגרם, פרסומים נוספים בדף הפייסבוק, פרסום באתר האגודה,
משלוח מיילים או הודעות טקסט מעת האגודה לסטודנטים וכיו"ב אמצעים). לא הובאו ראיות
לפרסומים כאמור (ביחס להליכים מקדימים לבחירות) בשנים של בחירות כלליות למועצת האגודה
(למעט בשנת הקורונה 2020, שכאמור לעיל – אין לגזור ממנה נוהג מחייב, בשל הנסיבות שגזרו
אופן קיום הבחירות הכלליות באותה שנה, הן בשל העובדה שמדובר בפעם בודדה).

33. גם לו קבעתי – בניגוד לעמדתי – שהוכח עובדתית קיומו של נוהג או מנהג לפרסם במדיה
דיגיטלית הליכי הבחירות המקדימים הבחירות הכלליות: או אז יש להתייחס כאמור לנפקות
המשפטית. האם מכוח נוהג ניתן להכיר בחובה שהפרתה תצדיק סעד כה משמעותי של ביטול
תוצאות הבחירות ועריכתן של בחירות מחודשות?

אשוב ואפנה לקטע שצוטט בפסקה 25 לעיל, ע"א 1773/06 אלף נ' קיבוץ איילת השחר. אוסיף כי
בדין הישראלי אין הכרה גורפת בנוהג (דפוס התנהגות חוזר) ככזה היוצר יש מאין חובה חוקית,
באין מקור תוקף משפטי עצמאי נוסף הקובע אותה חובה.

קיימים אכן מקרים ספציפיים בהם רואה הדין לייחס משמעות נורמטיבית לקיומו של נוהג
שהוכח, כך שהפרתו עשוי שתעלה כדי הפרת חובה שבדין או שיש לה נפקות להכרעה. למשל: בדיני
עבודה מנהג מסוים שלטובת העובדים עשוי שייחשב בחלוף שנים בהם נהגו לפיו, כמי שנקלט
לחווה האישי של העובד, ורואים אותו מכוח דיני החוזים כזכות העובד ולכן כחובה של מעבידו
(ראה למשל ע"ע (ארצי) 300435/97 צמח מפעלים אזורים עמק הירדן בע"מ נ' דגני (9.1.2007)).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 בתביעות רשלנות רפואית, כאשר מוכח כי חרף קיומה של פרקטיקה רפואית מקובלת בממסד
2 הרפואי, לעת הרלבנטית להתרחשות הנבדקת, המוסד הרפואי הנתבע הנהיג בפועל פרקטיקה
3 רפואית מחמירה ומתקדמת יותר מזו המקובלת אז, עשוי לעתים שיבסס הדבר טענה תקיפה
4 להתרשלות, אם לא עמד המוסד הנתבע בסטנדרט הרפואי המחמיר יותר שהוא עצמו הנהיג לאורך
5 זמן (ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא, פ"ד נו(2) 936). ואילו סעיף 26 של
6 חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 שכותרתו "השלמת פרטים" מורה כי "פרטים שלא נקבעו
7 בחוזה או על פיו יהיו לפי הנהג הקיים בין הצדדים, ובאין נוהג כזה – לפי הנהג המקובל בחוזים
8 מאותו סוג, ויראו גם פרטים אלה כמוסכמים". כלומר לעתים, במקרה של מחלוקת ביחס לכוונת
9 הצדדים לחוזה, יש רלבנטיות לדפוס פעולה חוזר בין אותם צדדים לחוזה או כזה הנהוג בחוזים
10 מאותו הסוג. וראה גם סעיף 15 לחוק הנ"ל.

11
12 אולם אלה דוגמאות ספציפיות. אין הכרה גורפת בדין, במנהג או נוהג ככזה שכוחו עמו ליצר חובה
13 שבדין. בדיני בחירות בפרט (ולצורך הדיון בהקשר זה אין הבדל עקרוני בין בחירות כלליות לבין
14 בחירות למועצת אגודת הסטודנטים) – הכללים וההליכים המחייבים שיש ליישם מכוחם, צריכים
15 להיות נהירים וברורים. זאת דווקא לאור חשיבות הבחירות מחד, ומחלוקות צפויות בלתי פוסקות
16 במקרה של פריצת הגדר. התקנון של האגודה הוא אשר קובע את כללי הבחירות, וטענות לקיומו
17 של נוהג או מנהג (ראוי ככל שיהא) שחורג ו"מרחיב" באופן מחייב את הכללים שנקבעו בתקנון לא
18 תתקבלנה בנקל, בשים לב למאטריה בה עסקינן (לעניין מעמדו של מנהג בהקשר דיני בחירות ראו
19 למשל ע"ב 6615/22 שיקלי נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25, **יצחק עמית**
20 3.11.2022)). וראו חוות דעתו של השופט הנדל בבג"ץ 9029/16 עו"ד **יצחק אבירם נ' שרת**
21 **המשפטים** ביחס לשאלת קיומו של מנהג חוקתי כמקור משפטי מחייב ושאלת התנאים להכרה בו.

22
23 34. מכל מקום, במקרה הנדון לא הוכח קיומו של נוהג או מנהג בדבר פרסום של ההליכים
24 המקדימים של הבחירות במדיה הדיגיטלית. ו"מנהג חוקתי" ודאי שאין בענייננו. לטעמי אף לו
25 הוכח קיומו של נוהג כנטען על ידי התובעת, לא היתה הפרתו מזכה התובעת בסעד הנתבע על ידה.

26
27 35. הקמה לאגודה חובת פרסום של הליכי הבחירות המקדימים במדיה הדיגיטלית, מכוח מקור
28 משפטי אחר? כאמור, התובעת מפנה בנדון לתקנוני אגודות אחרות שצירפה, ולאמנת האתיקה
29 של התאחדות הסטודנטים הארצית (להלן "אמנת האתיקה" או "האמנה"). שם נקבע שיש לפרסם
30 באמצעים דיגיטליים.

31
32 36. אמנת האתיקה אשר הוראותיה צורפו לתיק המוצגים של התובעת, פורסמה בשנת 2018 (כעולה
33 מעיון בדברי הפתיחה שלה). אלא שלא הוכח כי האמנה היא בבחינת נוסח משפטי מחייב,
34 שהוראותיו גוברות או משלימות תקנונים ספציפיים של אגודות הסטודנטים השונות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 או שאגודות הסטודנטים השונות (הרלבנטי לעניינו – האגודה הנתבעת) – הסכימו לראות בו מעין
2 תקנון-על, שהוראותיו תגברנה על תקנוני האגודות השונות, או למצער תשלמנה אותן. כל עמותה
3 (אגודה) ותקנונה, שהיא המשכללת את "החווה הקולקטיבי" בינה לבין חברי אגודת הסטודנטים
4 הספציפית.

5
6 לא הוכח כי האגודה הנתבעת נטלה על עצמה לפעול בהתאם להוראותיה של אותה אמנה או לשנות
7 את תקנונה בהתאמה לאותה אמנה. מקל וחומר לא הוכח ולא נטען כי תקנון האגודה שונה בפועל
8 כך שיהיה חייב לתאום להוראות האמנה. לא הוכח כי כך נעשה באגודות סטודנטים אחרות. כאמור,
9 ככל אגודת סטודנטים, אף אגודת הסטודנטים הנתבעת באוניברסיטת חיפה מחויבת כעמותה
10 בתקנונה שלה, שהוא שמתווה כאמור הכללים המחייבים בין האגודה לבין חבריה, וקובע בין היתר,
11 את כללי הבחירות למועצת האגודה. ההוראה הקיימת באמנה לפיה פרסום מועדי ההרשמה של
12 המועמדים לבחירות באמצעות מייל ייעודי ובכל מדיה שעומדת לרשות האגודה, אשר סותרת
13 לכאורה את הוראות התקנון, אינה יכולה להיחשב כהוראה מחייבת או כופה והיא בגדר המלצה
14 (ראויה בעיני - אך עדיין המלצה). משלא הוכח שיש לאמנה מעמד משפטי מחייב ביחס לנתבעת,
15 ומכוח מה, אין בה כדי לבסס את עילת התביעה של התובעת ואת טענותיה בדבר פגם שנפל בהליך
16 הבחירות. האמור נכון גם ביחס לתקנוניהן של אגודות סטודנטים נוספות, אף אם כוללים הם
17 הוראות (יכול אף שבעקבות תיקון תקנון בהתאם להוראות האמנה) שכן מחייבות פרסומים
18 הנוגעים לקיום בחירות במדיה הדיגיטלית. במקרה שכזה מחויבת האגודה הרלבנטית לפרסם
19 במדיה הדיגיטלית מכוח תקנונה שלה, ולא מכוח אותה הנחיה באמנת האתיקה, בין אם שמשה
20 השראה לתיקון התקנון, ובין אם לאו. ניתן כמובן לתקן תקנון, כך שיפנה הוא להנחיות האמנה,
21 ויירשם בו שמאמץ הוא הוראות האמנה באין קביעה סותרת, כך שהאמנה תשלים התקנון, אך לא
22 תגבר עליו במקרה של סתירה חזיתית. ניתן גם לתקנו ולקבוע כי כל אימת שסותר הוא הוראות
23 האמנה – תגברנה הוראות האמנה. ניתן - אלא שלא כך נעשה בתקנון האגודה הנתבעת.

24
25 37. כאמור – על חשיבות הזכות לבחור ולהיבחר – אין חולק. אולם לא ניתן לקבל את עתירת
26 התובעת לקרוא, קל וחומר לאחר מעשה, אל תוך תקנון האגודה, הוראות שאינן מופיעות בו, אך
27 משום שהן מופיעות בתקנוני אגודות אחרות או באמנה. זאת גם אם הסדרי הבחירות המקדימים
28 שקבעו אותם תקנונים, ראויים יותר מאלו הקבועים בתקנון המחייב בענייננו.

29
30 להמחשת העיקרון הכללי בדבר חשיבות השמירה על כללי בחירות המחייבים ככללים ברורים (אף
31 ברמת הבחירות לרשויות המקומיות) ראה דברים שנאמרו בבג"ץ 8238/96, 4513/97 ע' אבו עראר
32 **נ' שר הפנים** פ"ד נב(4) 26, 40 :

33

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 "בבואנו לבחון עניינים אלה, נזכור כי הזכות לבחור ולהיבחר לרשויות מקומיות אינה זכות מוחלטת
2 (דברי השופטת נתניהו בבג"ץ 233/86 **בן יצחק נ' שר הפנים** [6], בעמ' 511). מעצם טיבה, מדובר
3 בזכות אשר מימושה המלא, היעיל וההוגן טעון הסדרה חקיקתית. הוראות החוק המסדירות את
4 ענייני הבחירות מטילות, באורח בלתי נמנע, מגבלות מסוימות על הזכות לבחור ולהיבחר. עובדה זו
5 משליכה על אמת-המידה לבחינת חוקתיותן של הוראות חקיקה העוסקות בתחום זה."
6

7 וכן דברים שנאמרו ב: בג"ץ 654/98 **הלפרין ואח' נ' פקידת הבחירות לעיריית הרצליה**, פ"ד נב(5)
8 : 363, 348

9 "**אכן, הסדרים רבים הנוגעים לענייני הבחירות הם לכאורה בעלי אופי טכני. בכך אין כדי להמעט**
10 **מחשיבותם הרבה בהגשמת התכלית של ניהול בחירות יעילות והוגנות**"
11

בין דין מצוי לרצוי

12
13
14 38. התובעת לא הוכיחה עובדות המזכות אותה – בדין המצוי - בסעד הנתבע. למעלה מן הצורך יוער
15 כי לו התקבלה התביעה, הרי שבשים לב לכך שסטודנטים נוספים מאזורי בחירה אחרים לא
16 הצטרפו אליה כתובעים, בטענה מקבילה שנפגעה זכותם להיבחר כנציגים באזורי הבחירה שלהם,
17 הרי נכון יותר היה להורות על קיום בחירות חוזרות, לרבות הליכיהן המקדמים של פרסום מועד
18 להגשת מועמדות ואופן ההגשה – רק לאזור הבחירה בחוג בו לומדת התובעת (משפטים).

19
20 39. א. לא אמנע מלציין כי לטעמי ראוי שהאגודה תפעל כדי לתקן תקנונה, כדי שלעתיד לבוא
21 יבוצעו פרסומי הבחירות למיניהם – לרבות המקדמים – גם במדיה הדיגיטלית, בתפוצה נרחבת
22 ככל הניתן. ולא רק בלוחות המודעות של האגודה בקמפוס האוניברסיטה שעל רכס הכרמל (או
23 באתר אינטרנט שכמות הכניסות אליו זעומה – ראה להלן). זאת על מנת שלא יהא מדובר על ענין
24 וולונטארי בלבד, אלא יהא בו משום שינוי כללים מחייב.

25 ב. אכן לעמותות, ואגודות סטודנטים בכללן, נתונה החירות לעצב התקנון המסדיר פעולתן והיחסים
26 בינן לבין חבריהן כראות עיניהן. להותיר התקנון על כנו או לעדכנו, כל עוד אין הקביעות שבו
27 מנוגדות לדין, והתיקון נעשה כדין. חרף זאת גרסתי כי ראוי שייאמרו הדברים, מכמה טעמים
28 מצטברים: ראשית, מדובר בבחירות לגוף דו-מהותי המאגד אלפי חברים, ומייצג עניינם של
29 נוספים. שנית, חרף מספר חברי האגודה, יש אינדיקציות עקיפות לכך שלא מדובר על מה שכרוך
30 במאמץ התארגנות עילאי או תקציבי עתק, באופן הופך המשימה לבלתי אפשרית או מאומצת
31 במיוחד. על כך יעידו הן העובדה שהאגודה כן בוחרת לפרסם לעתים במדיה הדיגיטלית (למצער -
32 בדף הפייסבוק הקיים שלה), וכן העובדה שאגודות סטודנטים אחרות שתקנון צורף (באוניבסיטה
33 העברית, בטכניון, בר אילן, מכללת אורנים), כן ראו לקבוע בתקנון חובות פרסום של הליכי
34 הבחירות במדיה הדיגיטלית. גם המשטר המומלץ באמנת האתיקה של התאחדות הסטודנטים
35 הארצית מ 2018, מלמד בעקיפין על כך שלא זו בלבד שזה המשטר הראוי - לא בשמיים היא.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 ואכן לא ברור מדוע, לגוף העניין, לא פעלה האגודה הנתבעת כמנהג אגודות סטודנטים אחרות,
2 שקבעו בתקנון משטר מחייב ההולם יותר רוח התקופה בעניין זה (ראה להלן). שלישית, לא ארחיק
3 לכת ואומר כי פרסום בלוחות המודעות הפיסיים בקמפוס - אינו נאות כשלעצמו. והרי כך נהוג
4 ומקובל - מזה שנים. ולסטודנטים יש הרי (עדיין) גם קיום פיסי בקמפוס. אולם חלק גדול מבני
5 הציבור (ודומני שלא אחטא בספקולציה לא מבוססת אם אומר שהחלק הארי של צעירי הדור
6 הלומדים בקמפוסים), הורגל להתעדכן כיום בעיקר, גם אם לא רק, באמצעי מדיה דיגיטליים. ולא
7 רק צעירים - ויהא מיקומם הפיסי של המתעדכנים אשר יהא. והרי לא אמורים הדברים רק בהליכי
8 בחירות לאגודות סטודנטים בקמפוסים, אלא גם במה שקשור ללוחות דרושים, השכרת דירות,
9 איתור טיסות, חיפוש מסעדות והזמנת מקום, איתור תחבורה ציבורית מתאימה מיעד ליעד, קבלת
10 הודעות שוטפות בעניינים מסוימים ודו"חות מגופי השקעה ומבטחות, ועוד כהנא וכהנא, בחלק ניכר
11 אם לא מרבית תחומי העניין בחיים המודרניים, העמוסים ומוצפי המידע. בנתונים אלה, ראוי שלא
12 להסתפק במינימום הפרסום בו מחויבת האגודה בדין, ובאופן פרסום שהיה ראוי לעדכן. רביעית,
13 לכל בחירות חופשיות, יש בהגדרה כמה אלמנטים פורמליים זהים או דומים. עם זאת הבחירות
14 לאגודות סטודנטים אינן משולות לבחירות לכנסת או בחירות לרשויות המקומיות, לא רק ברמת
15 החשיבות וההשלכה הנודעת לתוצאותיהן של האחרונות על ציבור רחב, אלא במובן זה שביחס
16 לאחרונות קיימת התעניינות ציבורית רחבה יחסית, מבין כלל בעלי זכות הבחירה, המלווה
17 בפרסומים ציבוריים נרחבים וחוזרים בכלי התקשורת, המקומית או הארצית לפי הענין, ולתקופה
18 ממושכת, לקראת כל מערכת בחירות. כאשר גם המועמדים המעוניינים להציג מועמדות נהנים
19 לרוב מיעוץ משפטי ומעטפת, שגם אם הנם מוגבלים, אין להשוותם ברגיל לסטודנט המציג מועמדות
20 למועצת אגודת סטודנטים. דווקא על רקע שוני זה, כמו גם על רקע העובדה שלא מדובר על מאות
21 אלפי או מיליוני בוחרים בכל אגודת סטודנטים, אלא על רשימת חברי אגודה פעילים המתעדכנת
22 מדי שנה והנה מתוחמת בהיקפה (בענייננו נשמע בישיבת 3.1.2023 שמדובר לערך ב 9800 חברי
23 אגודה), ראוי לעדכן את דרכי הפרסום. ענין זה מתקשר גם לנקודה הראשונה - שלכאורה לא מדובר
24 במאמץ חריג, גם אם דורש הוא אכן התארגנות מתאימה לצורך יישום (שהיקפה יכול ותלוי באופני
25 הפרסום הדיגיטלי עליהם יוחלט). כך מכל מקום תושג תפוצה רחבה יותר לפרסומים, ויידוע בפועל
26 של רבים יותר, עד הרבה יותר, מקרב חברי האגודה הרשאים לבחור ולהיבחר. בגדר ראיותיה
27 המחישה האגודה שכמות הכניסות לאתר האינטרנט שלה הנה זעומה (כדי להמחיש שאופן
28 הפרסום במרשתת, שנקבע אף הוא בתקנון כחלופה קבילה, אינו אפקטיבי במיוחד). אולם לבד
29 מאתר האגודה קיימא לן גם דף הפייסבוק שלה, בו רואה היא הרי לפרסם בפועל חלק מהליכי
30 הבחירות בחלק מן השנים, וגם אם לא לעתים מזומנות, לפי בחירתה. גם אם אניח, לצורך הדיון
31 (וברי כי הידיעה אינה קנויה), כי החשיפה העודפת לא תגדיל ניכרות את אחוזי המצביעים או את
32 שיעור הסטודנטים שיגישו מועמדות למועצת האגודה באיזורי הבחירה, יתאפשר לפחות יידוע
33 מיטבי של חברי האגודה, בדבר הזכות להגיש מועמדות, והזכות לבחור, כיצד ומתי. אם יבקשו
34 לממש זכותם זו אם לאו, זו כבר שאלה אחרת שהתשובה לה אינה ידועה, אף אינה נדרשת.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 חמישית, נהיר לי שתמיד ניתן לטעון "רצוי לעשות יותר". זו קביעה כללית שנכונה כמעט תמיד. כך
2 למשל ניתן לטעון שגם בפרסום בדף הפייסבוק אין די, ונדרש משלוח מיילים לרשימת תפוצה, ואז
3 ימצא מי שיטען שגם זה לא מספיק ויש לשלוח מסרונים (ואף בכמה אפליקציות), או לפרסם
4 באינסטגרם או בטוויטר או ברשת ציוצים מתחרה. זה טעם שיכול לאשש גם הוא הקביעה שאין
5 להחליף בין דין מצוי לרצוי, ואין לקרוא בדיעבד אל תוך התקנון חובות ספציפיות שלא הוגדרו בו,
6 ככאלה שהפרתן תזכה בסעד הנתבע של ביטול בחירת חברי המועצה וחובה לקיים מחדש הליכי
7 בחירות כלליות. מאידך כאשר במשטר רצוי עסקינן, יש הבדל בין "רצוי לעשות יותר" לבין לא
8 לעשות דבר. איני מתיימר לקבוע עבור האגודה עד כמה רצוי להשקיע בפרסום דיגיטלי של הליכי
9 בחירות ומהו אופן הפרסום הקונקרטי שראוי לקבוע, ויהלום באופן יאות רוח הזמן. אולם קשה
10 להתעלם מכל שצוין במצטבר, ולחלוק על כך שהגדלת החשיפה בפרסומים דיגיטליים, ביחס
11 לרשימת תפוצה מוגבלת בהיקפה של חברי אגודה פעילים בשנת לימודים אקדמית בה מתקיימות
12 בחירות, בעידן בו מתנהלים תחומי חיים כה מרובים במרחב הדיגיטלי, הנה משטר רצוי. מדובר
13 במה שירחיב את היקף החשיפה של המועדים הרלוונטיים – מטרה שאמורה האגודה לרצות
14 בהתגשמותה. קשה שלא להתרשם שמעט מאד - אם בכלל – נעשה בכיוון זה עד כה (לא נטען ולא
15 הוצג אחרת).

16
17 40. אתייחס בקצרה לטענת התובעת בדבר מזימה מכוונת לקביעת תוצאות הבחירות בשל הימנעות
18 האגודה מביצוע פרסום במדיה הדיגיטלית. בלי לגרוע מדברי שראוי לעדכן דרכי הפרסום, ואף לתקן
19 התקנון בנדון, התובעת לא הרימה את הנטל (שלאור טיב הטענה אמור להיתמך בראיות מוצקות
20 – למצער) להראות כי אי הפרסום במדיה הדיגיטלית נבע מניסיון זדוני להסתיר את המועדים
21 המקדימים לבחירות, או למנוע את מימוש הזכות להיבחר על ידי האגודה באופן מכוון באמצעות
22 מחסף בחירות. מבחן התוצאה לבדו (כמות מושבים חופפת את כמות המועמדים בכל אזורי
23 הבחירה), אינו תחליף להוכחה בעניין זה. יש גם לזכור כי סעיף 40 לתקנון נועד להתמודד בין
24 היתר עם אפשרות זו, שנצפתה מראש. יכול שהעובדה שמדובר באזורי הבחירה כולם תעורר תהיות,
25 וב"כ התובעת הפנה לחסור הסבירות הסטטיסטי לתרחיש מעין זה. אלא שבתהיות אין די, ומדי
26 פעם מתממש הרי בפועל תרחיש שהסבירות הסטטיסטית להתרחשותו הנה זעומה. לכל היותר יש
27 כאן חיזוק עקיף נוסף לכך שראוי לעדכן המשטר המחייב בדבר אופני הפרסום.

28
29 מכל מקום, האגודה המחישה כי פעלה על סמך הייעוץ המשפטי שקיבלה לעניין זה. לתימוכין
30 בטענה זו צורף תצהירו של עו"ד גיא אלון, המשמש כיו"ר ועדת הביקורת של האגודה. מתצהיר זה
31 עולה כי יו"ר ועדת הבחירות מר עמר פנה לעו"ד אלון והתייעץ עמו לגבי אופן הפרסום הנדרש, מכוח
32 תפקידו כיו"ר ועדת ביקורת וכן לאור היכרותו עם הוראות התקנון, ועם מערכות בחירות קודמות
33 באגודה משנים קודמות. עו"ד אלון הצהיר כי הפנה את מר עמר להוראות התקנון וייעץ לו לפעול
34 בהתאם.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 הוא אף ציין כי נשאל מפורשות האם זכור לו כיצד בוצעו הפרסומים בשנים קודמות והוא השיב כי
2 הדבר נעשה באמצעות פרסום על לוחות המודעות, על פניהם חולפים אלפי סטודנטים מידי יום
3 (בעוד אין כאמור פעילות רבה באתר האינטרנט של האגודה). מר עמר ציין בתצהירו בהקשר זה, כי
4 לאחר מינויו לתפקיד הוא קרא את התקנון. והתייעץ עם עו"ד אלון באשר לדרך התנהלות ועדת
5 הבחירות, לרבות דרכי פרסום ההודעות מטעמה, תוך הפנייה בתצהירו להוראות התקנון
6 הרלוונטיות לשיטתו. טענת ההסתמכות של האגודה על יעוץ משפטי לא נסתרה. היא רלבנטית
7 לפחות במובן זה שלא הוכחה קיומה של מזימה מכוונת להטייתן של תוצאות הבחירות למועצת
8 האגודה, בכוונה למנוע הצגת מועמדות.
9

10 בשולי הדברים:

11
12 41. א. אני דוחה טענת התובעת בדבר אי המצאת מסמכים נדרשים מטעם האגודה או בדבר ניסיון
13 להסתיר מסמכים או הליך קבלת החלטות פגום. בדיון מיום 3.1.2023 צוין בהחלטה כי מעת
14 שהתובעת טוענת כי לא קוימו כנדרש ההליכים הפרלימינריים שלקראת בחירות, ומעת שמדובר
15 ביסוד שלילי, מעניינה של הנתבעת, שבידה הנתונים, להמחיש שכן קוימו במוצגים שתגיש. ברקע
16 הדברים אזכיר כי לא קוימו הליכים מקדמיים, שזמנם בצדם, כחלק מן ההסכמה לזרז ההליך
17 העיקרי. אולם כפי שצוין, ברור שמה שעל האגודה להתייחס אליו ולשלול בראיותיה, הנם פגמים
18 נטענים ביחס לטענות רלבנטיות, הנוגעות לעילת התביעה של התובעת עצמה. ולא טענות כלליות
19 וגורפות אודות תקינות הליכי הבחירות בכללותם. הטענות אמורות להיות ממוקדות כדי לאפשר
20 התייחסות של הצד שכנגד; שאז, ביחס לאותן טענות, עד כמה שנוגעות הן לעילת התביעה של
21 התובעת עצמה (להבדיל ממכלול של טענות ביחס להתנהלות האגודה), יש אכן להציב הנתונים
22 הרלבנטיים המצויים בידי האגודה. הנזק לו טענה התובעת שנגרם לה עצמה, הנו מניעת זכותה
23 לבחור ובעיקר – להיבחר, בשל היעדר ידיעה אודות מועד הבחירות, הדרך והמועד להצגת מועמדות,
24 באין פרסום מספיק. הפגם הרלבנטי הנטען הנצרך לבחינה בשים לב לטענות אלה, הנו אופן הפרסום
25 המחויב של הליכי הבחירות המקדימים. הנתונים העובדתיים הנדרשים בהקשר דנן הנם הפרסומים
26 שבוצעו, מתי וכיצד, ותוכן הפרסום. תצלומי הפרסומים שבוצעו, על גבי לוחות המודעות, כן צורפו
27 לתיק מוצגי האגודה.
28

29 בסיכומיה טוענת התובעת, כי האגודה נמנעה מלהגיש או להמציא מסמכים נוספים שהתבקשו,
30 ובכלל זה פרוטוקולים של מועצת האגודה, פרוטוקולים של ועדת הבחירות, רשימת שמות הנציגים
31 שמונו ושמות חברי ועדת הבחירות. האגודה השיבה כי לא התבקשו המסמכים הנוספים, לפני
32 ההליך או במהלכו. נטען בנוסף כי הנציגים של מועצת האגודה הוטרדו טלפונית על ידי גורמים
33 שונים העומדים מאחורי ההליך, ולכן גם מטעם זה לא הועברו שמותיהם.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 ב. טענות התובעת בהתייחס לאי המצאתם של מסמכים אחרים לא הובהרו, במה שקשור
2 לרלבנטיות של מסמכים אלה בהצלבה לטענות התובעת ביחס לפגם שנפל, הנוגע למניעתה שלה
3 עצמה להגיש מועמדות למועצת האגודה או לבחור. וכן לא הובהרו מהות הטענות הסומכות על
4 אותם מסמכים, מלבד השערות בדבר קיומה של מזימה לקביעת תוצאות הבחירות ללא קיומן.
5 האם הטענה היא כי נפל פגם הנוגע לאופן מינוי של ועדת הבחירות ומה הרלבנטיות של הפגם לעילת
6 התביעה? האם הטענה היא כי החלטות ועדת הבחירות שנטען כי התקבלו, לא התקבלו כנדרש
7 בפועל? התובעת לא הבהירה מהות טיעוניה בהקשר זה, והרלבנטיות לטענות הפגם שהציפה בהקשר
8 לעילת התביעה שלה.

9

10 התובעת גם לא הוכיחה קיומן של פניות מסודרות לקבלת מסמך זה או אחר, שלא נענו או שהתעלמו
11 מהן. לטענה כי נעשו פניות מוקדמות לקבלת המסמכים עובר לניהול ההליך צרפה התובעת את
12 נספח 22 לתיק המוצגים –מכתב המופנה לחברי ועד האגודה, לגופים המבקרים שלה, ליועץ
13 המשפטי שלה, להנהלת האגודה וכן להתאחדות הסטודנטים הארצית. המכתב חתום על ידי יושבי
14 ראש של תאים שונים באוניברסיטה, וביניהם גם מר שליסל, ולא על ידי התובעת, ובמסגרתו צוין
15 בין היתר כי היתה פנייה לקבלת מסמכים בהתייחס לבחירות, שזכתה להתעלמות (ללא אסמכתה
16 לטענה זו). כלומר, לא הוצג תיעוד לפנייה הנטענת במכתב, או לכל פנייה אחרת מצד התובעת עובר
17 לניהול ההליך. "השורה התחתונה" של המכתב היתה דרישה של החתומים עליו (וכאמור התובעת
18 אינה ביניהם) מהתאחדות הסטודנטים הארצית לעצור את הליך הקבלה לחברות של האגודה
19 להתאחדות הארצית, וזאת עד לקיום בחירות כנדרש. אין להכניס לגדר ההליך מחלוקות רחבות
20 יותר שבין התאים הפוליטיים הנצים, החורגות מן הפלוגתאות הרלבנטיות לצורך הכרעה.

21

22 42. איני מקבל טענות האגודה שהתביעה לקתה בשיהוי, וודאי לא שיהוי שיצדיק דחייתה מטעם זה
23 לבדו. ראו למשל דברים שנאמרו ע"א 9981/17 צוויקלר נ' בן נון (8.9.2019), שם נקבע כך:

24

25 "...בניגוד לכללים הפורמליים הקבועים בחוק ההתיישנות, דוקטרינת השיהוי מותירה בידי של
26 בית המשפט שיקול דעת. דהיינו, גם כאשר מתקיימים התנאים הנדרשים להחלטה של דוקטרינת
27 השיהוי יכול בית המשפט להידרש לבירור התביעה. ככלל, בשל פגיעתו בזכות הגישה לערכאות
28 ובציפיותיו של התובע, השימוש באמצעי זה ייעשה בנסיבות נדירות וחריגות בלבד והנטל על כתפיו
29 של נתבע הטוען לסילוק תביעה מחמת שיהוי הוא כבד (ראו: סעיף 27 לחוק ההתיישנות; ע"א
30 6805/99 תלמוד תורה הכללי והישיבה הגדולה עץ חיים בירושלים נ' הוועדה המקומית לתכנון
31 ולבנייה, ירושלים, פ"ד נז(5) 433, 446-448 (2003) (להלן: עניין תלמוד תורה); ע"א 2483/14
32 שלומוביץ נ' בית חנניה מושב עובדים להתיישבות, פסקאות 33-34 (14.7.2016) (להלן: עניין
33 שלומוביץ); חבקין, בעמ' 16)".

34

35 התביעה דן הוגשה כשלושה שבועות לערך, לאחר שנודע לתובעת באופן מקרי (לגרסתה
36 שהתקבלה), שמועד הגשת המועמדות חלף, ונבחרו נציגים ללא צורך בפתיחת קלפיות.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

1 טענות האגודה בהתייחס למועד הידיעה של התובעת לא היו אחידות, ובכל מקרה - אינני סבור
2 שמדובר בשיהוי משמעותי, אם בכלל, ובכך אסתפק. יש כמובן להבדיל בין דחיית טענת השיהוי,
3 לבין ההצדקה לקבלת התביעה לגופה.

4

5

43. לסיכום:

6

7 א. אני מקבל טענת התובעת כי ביקשה לבחור ואף להיבחר למועצת האגודה, כנציגת אזור הבחירה
8 שלה (משפטים). אני מקבל טענתה כי לא הגישה מועמדות במועד שכן לא היתה מודעת למועד
9 ולאופן שבו יש לעשות כן, ואף לא למועד הבחירות. אני נכון גם לקבל שלו נקטה האגודה בפרסום
10 במדיה דיגיטלית כגון משלוח הודעות דוא"ל לחברי האגודה או פרסום בפייסבוק בדף האגודה, היה
11 בכך כדי להגדיל ניכרות את הסיכוי שהתובעת תיוודע מבעוד מועד ובאופן שבו יש להגיש
12 מועמדות. בשים לב לטענות התובעת יש לבחון אפוא, כלום נפל פגם באי פרסום נוסף, במדיה
13 הדיגיטלית.

14 ב. אני מקבל, שהאגודה הוכיחה כי פרסמה הליכי הבחירות המקדימים, והרלבנטי לעניינינו - הדרך
15 והמועד להצגת מועמדות, אזורי הבחירה ומועד הבחירות - באופן המחויב בתקנונה. על פי התקנון
16 יכולה היתה האגודה להסתפק בפרסום על לוחות המודעות שלה בקמפוס. וכך עשתה.

17 ג. התובעת לא הוכיחה שהתגבש נוהג של האגודה לפרסם הליכי הבחירות המקדימים באמצעות
18 מדיה דיגיטלית. גם בהנחה שהיה מוכח נוהג כזה, לא היה בו כדי לייצור חובה משפטית אשר הפרתה
19 תצדיק סעד בעל השלכות נרחבות כפי ביטול בחירת כל חברי המועצה והנחיה לקיום הליכי בחירות
20 כלליות מחדש למועצת האגודה. התובעת לא הצביעה גם על מקור משפטי אחר מכוחו מחויבת
21 הייתה האגודה לפרסם בדרכים נוספות מועד הבחירות, המועד והאופן להצגת מועמדות, מעבר
22 לכללי הבחירות המחייבים הקבועים בתקנונה.

23 ד. להבדיל ממחויב, פרסום נוסף כזה החורג מן המינימום הנדרש בתקנון, היה רצוי. וראוי גם
24 שהאגודה תפעל לתיקון תקנונה בנדון, בשים לב לחשיבות הזכות לבחור ולהיבחר.

25 ה. היות והתובעת הנה הסטודנטית היחידה שתבעה, בטענה שנמנעה ממנה הזכות להציג מועמדות,
26 הרי לו התקבלה התביעה, היה הסעד המתאים והמידתי יותר, להורות על עריכת בחירות משניות
27 חוזרות לאזור הבחירה שלה בלבד.

28

29 44. התביעה נדחית. חרף זאת ראיתי שלא לעשות צו להוצאות, בשים לב לאמור בסעיף 39 לפסק
30 דין זה.

31

32

ניתן היום, י' אלול תשפ"ג, 27 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.

33

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 47650-12-22 עיאדה נ' אגודת הסטודנטים אוניברסיטת חיפה (ע"ר) ואח'

תיק חיצוני:

יואב פרידמן, שופט

1
2

